

Написано от Христо Христов
Събота, 30 Август 2014 08:27

Сайтът **desebg.com** публикува интервюто на журналиста Христо Христов с енорийския свещеник в град Белене **Паоло Кортези**. Той служи от края на 2010 г. и през тази пролет [орга](#)

[низира учредяването на Инициативен комитет](#)

за изграждането на Мемориал на мястото на някогашният комунистически концлагер „Белене” на остров Персин. Организиран е поклонението на няколко групи от Италия, като

[последната беше точно на 23 август](#)

– денят, който Европа отбелязва с почитането на паметта на жертвите на националсоциалистическия, комунистическия и други тоталитарни режими.

Обикновено свещениците се грижат за вярата и църквата. Откъде един служител на Бога като вас има такова отношение към миналото и жертвите на комунизма, каквото вие проявявате?

– Още като ученик имах интерес към историята и специално към мъчениците на XX век. Когато бях 15-годишен за първи път прочетох „Архипелагът Гулаг” на руския писател Александър Солженицин. След това съм я препрочитал още няколко пъти и тя беше като прозорец към един непознат свят, към случилото се в СССР.

Запознат съм с историята на мъчениците в Испания, по време на Гражданската война (1936-1939), когато около 10 000 вярващи са избити от комунистите.

Посетил съм концлагерите Аушвиц в Полша и Дахау в Германия. Гледал съм много

Написано от Христо Христов
Събота, 30 Август 2014 08:27

документални филми за тези масови убийства през XX век. Специално за убийствата на свещеници, както и останалите невинни жертви, са един пример за това какво означава свобода, човечност, любов, какво означава добро.

Защото когато има много зло, доброто се вижда по-добре. Като светлината през нощта. Като запалена свещ през деня, тя се вижда по-добре през нощта.

Направи ми впечатление, че тук, в Белене, а и специално за вас, такава „свещичка” е убитият от комунистическия режим през 1952 г. Никополски епископ монсеньор Евгений Босилков.

– Мисля, че бях 20-годишен, когато за първи път прочетох биографията на Евгений Босилков. Той е пасионист, а аз в Италия съм учил в семинария на пасионистите. Сред мъчениците на вярата той винаги има специално място. Той действително е като светлината на „свещичка” през нощта. В животът му е изпълнен с трудни моменти, които той е преодолел благодарение на вярата.

По странно стечение на обстоятелствата от 2010 г. вие служите като енорийски свещеник тук, в Белене, родното място на Евгений Босилков.

– Много се радвам да служа тук, в един край, който е пряко свързан с блажен Евгений Босилков, който е пример на саможертва и подражание. Преди това в Италия 10 години съм служил в църква, свързана с мъченичката Света Мария Горетти.

Кога научихте за най-големия политически концлагер по времето на комунизма в България – „Белене”?

– Когато дойдох тук се запознах с много повече подробности за живота на Евгений Босилков. От неговата биография научих за изключително драматичните моменти в

Написано от Христо Христов
Събота, 30 Август 2014 08:27

историята на България през първите 10-15 години след 9 септември 1944 г. и идването на комунизма на власт в страната. Евгений Босилков. Така научих и за концлагера „Белене”, а от него и за останалите лагери в България.

Научих български език, прочетох много книги и научих много подробности за времето на комунизма, включително за лагерите и „Белене”.

Вие вече организирате четвърта група от ваши съграждани от Италия, които се покланят на мястото на някогашния лагер „Белене” на остров Персин. Направи ми впечатление, че това не бяха хора, които бяха дошли като туристи, а действително като хора, които бяха подготвени и настроени за едно такова поклонение на място, свързано с репресии, точно на 23 август – Европейския ден за почитане на жертвите на тоталитарните режими.

– Реших да поканя тази група за поклонение, което да съвпадне с 23 август. Знаете, че от няколко години Европа почита този ден, в който през 1939 г. е сключен Пакта Молотов-Рибентроп между СССР и Германия, като ден на жертвите на всички тоталитарни режими. Това беше удобен повод да се направи поклонение на „Белене”.

Сънародниците ми, които видяхте и се запознахте, са от моя роден край Бергамо. Между тях има мои близки, енорийският ми свещеник, някои учители, адвокати, образовани хора са. При нас, в Италия, малко се познават престъпленията на комунизма. По-известни са престъпленията на фашизма и нацизма. Това е част от нашата история.

По държавната образователна програма в Италия в гимназията е предвидено учениците да посетят места на жертви на фашизма и нацизма там, където са страдали – в лагерите. Специално в Италия много от посещенията, организирани от училищата, са в Аушвиц, Дахау и някои други концлагери в Германия, Полша, Австрия. Сега са започнали посещения в лагери в Унгария и в други държави, където е имало комунистически режими.

Много е интересно това, което разказвате. Вие не сте свързан с италианската образователна система, но на практика сте човекът, който „отваря” вратата на италианците към лагерите на комунизма в България.

– Разбира се, аз преди всичко съм духовен пастир на нашите католици. При нас темата за паметта е много важна. Отдаваме специално място за възпоменанието на паметта не само на нашите мъченици, но и на всички онези са страдали или са платили с живота си по времето на тоталитарните режими. Не само при националсоциализма, но и при комунизма с неговите милиони жертви.

В тях, в мъчениците и жертвите, ние виждаме нашия Господ Исус Христос. И той беше невинен и страдащ заради вярата. Възпоменанието на паметта на жертвите специално за мен е много важно. Затова мисля, че лагерът „Белене” е идеалното място за тази памет и за организирането на поклонения на острова.

Действително вие отбелязахте, че сънародниците ми не са като другите туристи, идващи в България да почиват или да се запознаят със страната и красотите ѝ. Те предварително знаят, че основната цел на това посещение е поклонение в концлагера „Белене” и преминаването по един път по стъпките на Евгений Босилков и другите мъченици. Разбира се, покрай това те виждат и опознават България. Но преди всичко ние искаме да бъдем поклонници на тази земя на лагера „Белене”, напоена с кръвта и сълзите на мъчениците.

Направи ми впечатление, че по време на поклонението вие по много интересен начин представихте историята, свързана с комунистическите репресии, като активно ангажирахте този разказ участниците в групата.

– Това беше начин да ангажирам вниманието им. Сутринта ние четохме някои псалми от Библията, в които се говори за невинно страдащите и се уповават на Бога, като съдник и утешител.

После ние слушахме някои свидетелства на лагеристи, на онези от тях, които първи са въдворени в „Белене” и са оставили спомен за това. Тези текстове бях предварително

превел и раздал на съгражданите ми.

Конкретно това бяха свидетелства на един музикант и на един писател, които са били между първите през 1949 г., когато са докарани в лагера „Белене” от лагера „Богданов дол”, натоварени в конски вагони и са оцелели при жестокия режим и непосилните трудови норми.

Прочетохме и проповедта на Светия папа Йоан Павел Втори, който през пролетта на 1998 г. е провъзгласил за блажен Евгений Босилков и думите му са много важни. Папа Йоан Павел Втори казва, че Евгений Босилков и всички други страдали по време на комунистическия режим, са за нас пример за това как да обичаме хората, как да ги уважаваме, как да дадем живота си и как да преодолеем трудностите изправени.

С какво впечатление останаха твоите сънародници от това, което видяха?

– Въпреки че бяха подготвени, че ще посетят концлагера „Белене” и предварително знаеха за него, те са много трогнати от историята на нашите католически мъченици, но в същото време бяха много впечатлени от забравата. От забравата, в която тъне лагерът „Белене”. От това, че пътят до лагера е обрасъл като в джунгла, трудно проходим е. Изумени са, че на мястото на някогашния лагер липсва мемориал, и че държавата не е направила нищо да го превърне в централно място за памет към жертвите на комунизма.

Културата на паметта в Италия е по-развита и моите сънародници, които идват в лагера „Белене” няма как да не се изумят от забравата, с която се сблъскват. В Италия много отдавна местата, свързани с репресиите по време на фашизма – лагери, затвори, са превърнати в музеи, в места за поклонение и памет.

Убеден съм, че същото трябва да бъде направено и с местата на репресии в България при комунистическия режим, включително и в „Белене”. Такива места трябва да се достъпни, изчистени, да имат информационен център и програма за организирани посещения.

Всички мои сънародници ме питаха: „Защо в лагера „Белене” няма нищо? Минали са 25 години. Как е възможно всичко да е изоставено? Та това е място, където трябва децата да учат историята”.

Още повече, че на хартия българският парламент е приел да почита паметта на жертвите на комунистическия и останалите тоталитарни режими с подкрепата на Пражката декларация за обща европейска памет от 2008 г.

– Да, но както сам казахте, това решение е останало на хартия. Държавата, правителството нищо не е направило. Аз с интерес следя инициативата, предлагаща паралелно изучаване на националсоциализмът и комунизмът в училището, която неотдавна беше огласена в България. Изглежда тук това е много трудно да стане.

През месец април тази година вие организирахте създаването на инициативен комитет за изграждане на Мемориал на лагера „Белене”. Как се развиват нещата?

– На 26 април 2014 г. учредихме Инициативния комитет, дата, на която преди 65 години е създадено ТВО „Белене”. Инициативата вече е обединила около 400 души от България, Италия и Франция. Българите са 300, от които 150 са хора от хора от град Белене и това е много важно, тъй като самите места хора желаят това място да не се забравя и да се превърне в място на памет, каквато е и нашата основна цел.

Надявам се, че на национално и европейско ниво идеята да се осъществи. Ние, с хората от Белене, сме готови да се грижим за това място. Започнали сме събирането на архив, свързан с лагера „Белене” и имаме идеята да изградим библиотека. Да има един жив център, който да поддържа паметта за жертвите. Важно е да отбележа, че много от беленчаните, които подкрепиха инициативата, са готови да работят като доброволци, със сърце. Всички ние искаме „Белене” да не е място на забрава, а място за памет към жертвите.

Какво предстои във вашата дейност?

– През месец ноември в Белене организираме възпоменателен юбилей на мъченичеството на блажен Евгений Босилков и отците Павел, Камен и Йосиф от Пловдив, които бяха разстреляни през ноември 1952 г.

През ноември тази година ще се отбележат и 25 години от падането на Берлинската стена и промените. Ние ще почетем тези събития с тържествена литургия и научна конференция, в която желанието ни е да участват не само католици, но и православни и протестанти. С този форум ще отдадем дължимото на всички християните, които са страдали при комунистическия режим и да отстоявали вярата си.

Очаквате ли в скоро време лагерът „Белене” да привлече вниманието на държавници и политици и да бъде посетен от тях?

– Подобно посещение на държавно ниво ще бъде много хубаво и знак, че паметта към това място се връща и че държавата разбира неговото значение в историята на България и онова, което трябва да знаят и научат младите поколения.

Паметта е важна не са само за някои. Тя е важна за всички европейски граждани, както е отбелязал в резолюциите си Европейският парламент, за да има помирение. А за да има помирение, трябва да се каже и знае истината, колкото и болезнена да е тя. Истината се съдържа в документите, в спомените и опазването на такива места на терор и репресии, какъвто е концлагерът „Белене”. С истината и паметта за случилото се може да се постигне помирение и да живеем заедно по-добре, а не разделени.